

Інституційний репозитарій ХНМУ – *оптимальний шлях до світового наукового простору*

Open Access Week, 24–30 жовтня

Тетяна Павленко
Наукова бібліотека ХНМУ
2022

Відкритий доступ

Безперешкодна доступність публікацій у загальнодоступному інтернеті, що дозволяє

- Читати
- Завантажувати
- Копіювати
- Поширювати
- Друкувати
- Шукати або посилатись на повні тексти
- Сканувати їх для індексування
- Передавати у вигляді даних у програмні продукти
- або використовувати в будь-яких інших законних цілях

Відкритий доступ

Кому це потрібно

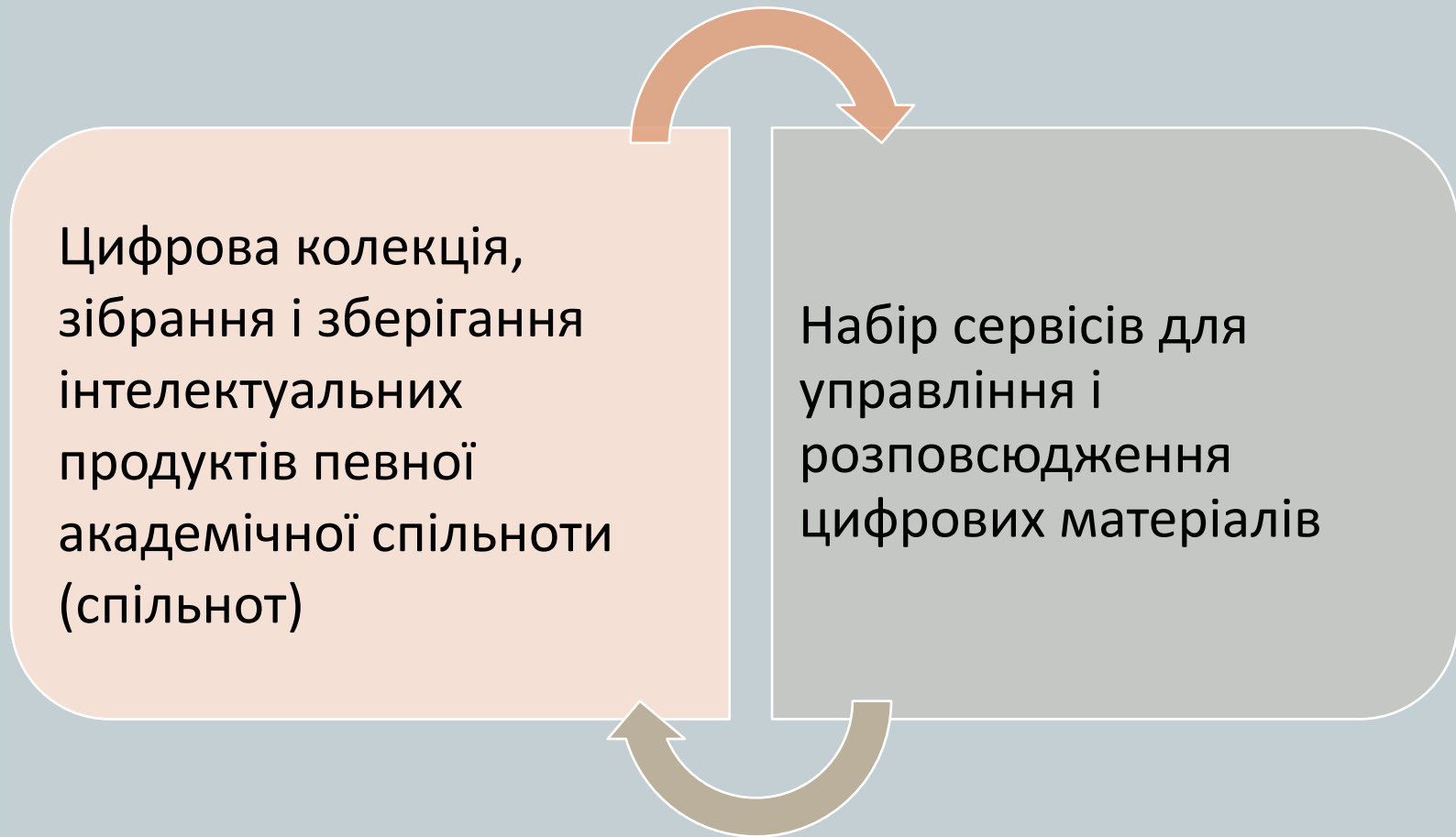
- **Авторам-дослідникам** – присутність у світовому науковому просторі, забезпечення академічних комунікацій, підвищення цитованості публікацій = *науковий авторитет, розбудова іміджу*
- **Здобувачам освіти** – додаткові інформаційні ресурси, онлайн-доступ до навчально-методичних, лекційних та інших матеріалів = *добročесність у навчанні*
- **Науковим установам і ЗВО** – реформування системи наукових комунікацій, кількісне визначення якості проведених наукових досліджень, підвищення статусу, престиж у науковому світі = *рейтинг*

Інституційний репозитарій

Інформаційно-технологічна система

Цифрова колекція,
зібрання і зберігання
інтелектуальних
продуктів певної
академічної спільноти
(спільнот)

Набір сервісів для
управління і
розповсюдження
цифрових матеріалів

Salus populi suprema lex esto

Репозитарій Харківського національного медичного університету

Repository of Kharkiv National Medical University

ISSN 2310-8363

Репозитарій Харківського національного медичного університету – це відкритий електронний архів академічних текстів, матеріалів наукового та навчально-методичного призначення, створених науковцями, викладачами, іншими працівниками університету та студентами

[Положення про Репозитарій Харківського національного медичного університету](#)

[Авторський договір про передачу невиключних прав на використання твору](#)

[Рекомендації щодо реєстрації користувача та розміщення матеріалів в Репозитарії ХНМУ](#)

[Приклади бібліографічного опису документів](#)

З питаннями, будь ласка, звертайтеся до координатора проекту за адресою repository@knmu.edu.ua

[Статистика Репозитарію ХНМУ](#)

Репозитарій ХНМУ

- URL-адреса – repo.knmu.edu.ua
- ISSN 2310-8363
- Офіційна презентація – 25.10.2011
- Координатор і методичний центр – Наукова бібліотека
- Програмне забезпечення – DSpace 6.2
- Основні регламенти
  - ✓ Положення про Репозитарій ХНМУ
  - ✓ Авторський договір про передачу невиключних прав на використання твору
- Структура
  - ✓ Колекції структурних підрозділів ХНМУ
  - ✓ Колекції окремих видів документів
  - ✓ Тематичні колекції
- Наповнення – самоархівування
- **Вміст – 29 910 документів (на 26.10.2022)**
- **Скачувань повних текстів – понад 75,6 млн (на 26.10.2022)**
- Статистика – інструменти DSpace та Google Analytics
- Індексція – OpenDOAR, ROAR, Google Scholar

Зв'язки

Репозитарій ХНМУ – Unicheck

- Основа забезпечення функціонування системи запобігання та виявлення академічного плагіату в ХНМУ
- База академічних текстів для перевірки робіт на текстові збіги

Репозитарій ХНМУ – НРАТ

- Локальна складова національного репозитарію академічних текстів

Репозитарій ХНМУ – Наукова бібліотека

- Електронна складова документного фонду

Топ-10 кафедр

за кількістю розміщених
матеріалів на 26.10.2022

1. Кафедра внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології імені академіка Л.Т. Малої [1225]
2. Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 1, основ біоетики та біобезпеки [1179]
3. Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я [1130]
4. Кафедра медичної та біоорганічної хімії [1031]
5. Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи [980]
6. Кафедра внутрішньої медицини № 3 та ендокринології [968]
7. Кафедра педіатрії № 1 та неонатології [945]
8. Кафедра загальної практики – сімейної медицини та внутрішніх хвороб [884]
9. Кафедра внутрішньої медицини № 1 [857]
10. Кафедра акушерства та гінекології № 1 [855]

Що гальмує роботу

- Недостатній рівень цифрових компетентностей депозиторів
- Необізнаність або ігнорування прийнятих регламентів чи рекомендацій
- Підміна модераторів іншими співробітниками
- Відсутність зв'язку через непрацюючу поштову скриньку або неможливість доступу до неї

- Наявність різноманітних помилок
- Повторне розміщення матеріалу або його розміщення у випадкову колекцію
- Відсутність або некоректне заповнення полів обов'язкових метаданих і представлення форматів файлів електронних версій документів

- Необхідність ретельного редагування запису з боку адміністратора або його повернення на доопрацювання

Що робити

- Підвищувати рівень інформаційної культури
- Більш відповідально ставитися до розміщення матеріалів
- Дотримуватись регламентів

Політики

Зміст

Що можна (слід) архівувати

- Статті, монографії, підручники, лекційні і методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали науково-практичних заходів, що відбуваються на базі ХНМУ чи організовані окремими підрозділами університету
- Наукові публікації працівників університету, здійснені в інших видавництвах
- Автореферати дисертацій та дисертації, що захищені працівниками ХНМУ та здобувачами наукових ступенів (незалежно від основного місця їх роботи)
- Депоновані наукові роботи
- Звіти у сфері наукової діяльності
- Періодичні видання, що видаються у ХНМУ
- збірки творчих шукань співробітників, викладачів і студентів ХНМУ
- Цифрові копії рідкісних та цінних видань (книжкових пам'яток) з фонду Наукової бібліотеки ХНМУ чи кафедр

Політики

Зміст

- Без обмеження за видами електронних ресурсів
- Електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні зображення, електронні відео та звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа ресурси тощо
- Підтримуються всі файлові формати
- Рекомендовані такі формати

Ресурс	Файловий формат	Розширення
Текст	Adobe PDF	pdf (з текстовим шаром)
Презентація	Adobe PDF, MPowerPoint	pdf, ppt
Таблиця	MExcel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	MP3	mp3
Відео	AVI	avi

Політики

Метадані

- Набір полів описової інформації для ідентифікації та пошуку документа
- Обов'язкові поля метаданих мовою оригіналу
  - ✓ Автор(и) – прізвище та ініціали
  - ✓ Назва твору
  - ✓ Анотація – мовою оригіналу обов'язково, англійською мовою бажано
  - ✓ Ключові слова – мовою оригіналу обов'язково, англійською мовою бажано
  - ✓ Бібліографічний опис (citation) для раніше опублікованих матеріалів

Політики

Дані

Що можна робити з копіями розміщених матеріалів

- Відтворювати
- Представляти чи передавати третій стороні
- Зберігати в базах даних у будь-якому форматі та на будь-якому носії з некомерційною метою
- Посилатись

Що не можна робити з копіями розміщених матеріалів

- Змінювати зміст твору будь-яким чином
- Продавати або іншим чином реалізовувати з комерційною метою
- Переводити повні тексти чи дані у будь-які інші формати без офіційного дозволу власників авторських прав

Політики

Розміщення та депозитори

- Розміщення матеріалів носить рекомендаційний характер
- Відбувається поетапно в діалоговому режимі
- Потребує наявності прав депозитора
- Супроводжується створенням особистого архіву депозитора
- Основою розміщення роботи є Авторський договір
- Робота розміщується на довготривалі (довічне) зберігання
- Робота є завершеною та готовою до розповсюдження (постпринт чи препринт)
- Робота створена в цифровій формі в одному з рекомендованих форматів
- Дозволяє відображення метаданих документу в кількох колекціях
- Основні принципи – самоархівування та за дорученням автора

Політики

Якість твору та авторське право

- Розміщення матеріалів не передбачає їх наукового рецензування
- Повну відповідальність за якість розміщених в Репозитарії творів і достовірність поданої інформації несе автор
- Твір не може бути розміщений, якщо він
  - ✓ Порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя
  - ✓ Завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості,
  - ✓ Містить інформацію, що охороняється державою.

Політики

Якість твору та авторське право

- Розміщуючи роботу у Репозитарії автор підтверджує, що не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв)
- Розмішуючи твір, автор передає Університету на безоплатній основі невиняткові права на використання твору, а саме
  - ✓ Внесення твору у базу даних Репозитарію
  - ✓ Відтворення твору чи його частин у електронній формі, без зміни змісту
  - ✓ Виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання
  - ✓ Використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження
  - ✓ Надання електронних копій твору для відкритого доступу в Інтернеті

Політики

Збереження

- Період збереження документів необмежений
- Без дозволу на вилучення чи фізичне видалення матеріалу
- Без дозволу зміни текстів електронних версій
- За необхідності розміщується поновлена версія
- Передбачена процедура відкликання через обмеження публічного доступу до файлу електронної версії документа за умови
  - ✓ Низького наукового або освітнього рівня твору
  - ✓ Порушень правила видавця
  - ✓ Доведеного порушення авторського права
  - ✓ Наявності плагіату або фальсифікації досліджень
  - ✓ Загрози чи виклику для національної безпеки

Висновки

Переваги для автора

- Свобода – вільний доступ до освітніх та наукових праць у режимі 24/7
- Безпека – довготривале та надійне зберігання матеріалів
- Доступність – якісні метадані, індексування пошуковими системами
- Інтеграція – підтримка протоколу обміну метаданими Ініціативи відкритих архівів, індексація у глобальному світовому каталозі WorldCat, реєстрі репозитаріїв відкритого доступу ROAR, директорії репозитаріїв відкритого доступу DOAR
- Стабільність – постійні унікальні URL-ідентифікатори публікацій, які можна долучати до особистих авторських профілів тощо
- Інформаційна підтримка – матеріали для навчального процесу та наукових досліджень
- Добросесність – легальний канал доступу до освітньої та наукової інформації
- Цитованість – збільшення цитувань через розширення аудиторії користувачів
- Репутація – підтримка ініціатив Відкритого доступу сприяє підвищенню наукового іміджу

*Тетяна Борисівна Павленко,
заступниця директора
Наукової бібліотеки ХНМУ з ІТ*